

## **„Sporty uprawiane na obszarach chronionych - wyzwanie i niebezpieczeństwo”** *Rezerwat Przyrody „Jezioro Lubiatońskie”*



**Aby zachować zdrowie i cieszyć się jak najdłużej młodzieńczą witalnością, trzeba oczywiście uprawiać sport. Jednak dopiero wysiłek fizyczny połączony z wrażeniami estetycznymi, które zapewnia obcowanie z pięknem przyrody, daje najlepsze efekty. Blisko Koszalina leży wspaniałe miejsce – Rezerwat „Jezioro Lubiatońskie”, które nie tylko słynie z możliwości spędzania czasu w sposób aktywny, ale jest również środowiskiem życia wielu ptaków i płazów znajdujących się pod ochroną.**

Jeziro Lubiatońskie znajduje się niedaleko Koszalina, w gminie Manowo. Na tych terenach rezerwat przyrody powstał w 1956 roku, jego nowe granice ustalono w roku 2007. Powierzchnia wspomnianego obszaru to około 375,8136 ha. Obejmuje on 3 jeziora: Lubiatońskie Północne, Lubiatońskie Południowe oraz Lubiatońskie Wschodnie. Ze względu na wyjątkowość tego miejsca otrzymało ono imię wybitnego polskiego ornitologa, pierwszego Dyrektora Instytutu Biologii i Ochrony Środowiska Akademii Pomorskiej w Słupsku prof. Wojciecha Górskiego.

Naukowiec ów obiektem swoich badań uczynił ptaki wodne i błotne rezerwatu Jezioro Lubiatońskie, zaś wyniki jego prac przyczyniły się do jeszcze skuteczniejszej ochrony tych latających zwierząt. Jezioro, jak i przyległe do niego obszary, charakteryzują się gatunkowym bogactwem faunistycznym i florystycznym. Na wspomnianym obszarze gniazduje 35 gatunków ptaków, a 48 odwiedza jezioro podczas przelotów. Teren ten posiada dużą ilość różnorodnych



siedlisk, na którym wegetuje ponad 374 gatunków roślin. Głównym celem ochrony zaś na wyżej wymienionym terenie jest zachowanie naturalnego środowiska lęgowego wielu rzadkich, chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków ptaków wodno-błotnych. Obszar rezerwatu został objęty ochroną czynną. Dla celów naukowych udostępniono całą przestrzeń rezerwatu, a dla amatorskiego połowu ryb i rybactwa jeziora: Lubiatońskie Północne "A", Lubiatońskie Wschodnie "B" i Lubiatońskie Południowe "C". Wzajemny szacunek człowieka i przyrody, czyli wspólna egzystencja w obrębie lubiatońskiego parku, zaowocowała możliwością rekreacji i czynnego uprawiania sportu.

### Aktywny wypoczynek

Latem bezpłatną atrakcją sezonową w tej ostoji przyrody jest spływ kajakowy. Od południa i wschodu rezerwat obchodzą znakowane szlaki turystyczne: czerwony Szlak im. Józefa Chrzęszczyńskiego (o długości 50 km; Koszalin ul. Gdańska → Góra Chełmska → rezerwat Jezioro Lubiatońskie → Manowo → Rosnowo → Tychowo), zielony Szlak Kamieni Granicznych (Dzierżęcino → Bonin) oraz zielony Szlak Rowerowy Gotów. Spływ Kajakowy Rzeką Dzierżęcinką z Manowa do Koszalina stanowi doskonałą formę spędzenia około 4 godzin na łonie natury. W okresie letnim z Koszalina do Manowa i Rosnowa można dojechać poruszając się wolno wąskotorówką, co jest ciekawym przeżyciem i okazją do podziwiania okolicznej przyrody.



Przygodę tę zaczynamy na początku miejscowości Manowo, wodując kajaki z mostku na drodze p.poż nr 15. Po około 35 min docieramy do Jeziora Bonińskiego, gdzie największą przeszkodą będzie znalezienie przejścia do Jeziora Lubiatońskiego. Na pierwszym z nich, zarośniętym przybrzeżnymi trzcinami, poruszamy się przy lewym brzegu. Po przepłynięciu około 3 km powinniśmy wypatrzeć przerwę między drzewami, skąd nieco ukryta w trzcinach wypływa rzeka Dzierżęcinka. Niebawem na naszym szlaku pojawia się niewielka zatoczka, przy której możemy odpocząć. Dalej płyniemy rzeką wśród łąk i lasów praktycznie bez przeszkód (tylko raz trzeba przenieść kajaki na krótkim odcinku). Następnie spokojnie dopływamy do Wodnej Doliny w Koszalinie, gdzie możemy zakończyć naszą wodną wyprawę. Przy sprawnej organizacji na pokonanie tej trasy potrzebujemy około 4-5 godzin.

Przygodę tę zaczynamy na początku miejscowości Manowo, wodując kajaki z mostku na drodze p.poż nr 15. Po około 35 min docieramy do Jeziora Bonińskiego, gdzie największą przeszkodą będzie znalezienie przejścia do Jeziora Lubiatońskiego. Na pierwszym z nich, zarośniętym przybrzeżnymi trzcinami, poruszamy się przy lewym brzegu. Po przepłynięciu około 3 km powinniśmy wypatrzeć przerwę między drzewami, skąd nieco ukryta w trzcinach wypływa rzeka Dzierżęcinka. Niebawem na naszym szlaku pojawia się niewielka zatoczka, przy której możemy odpocząć. Dalej płyniemy rzeką wśród łąk i lasów praktycznie bez przeszkód (tylko raz trzeba przenieść kajaki na krótkim odcinku). Następnie spokojnie dopływamy do Wodnej Doliny w Koszalinie, gdzie możemy zakończyć naszą wodną wyprawę. Przy sprawnej organizacji na pokonanie tej trasy potrzebujemy około 4-5 godzin.



O czym warto pamiętać, organizując tę eskapadę? Otóż, forma spędzania wolnego czasu we własnym zakresie jest bezpłatna. Jednak, aby znaleźć przejście z Jeziora Bonińskiego do Lubiatońskiego warto skorzystać z pomocy przewodnika lub osoby, która zna trasę, gdyż w przeciwnym wypadku możemy stracić sporo czasu lub w ogóle nie trafić na przejście (przeprawa zajmuje około 30 min). Polecany operator z ponad 30-letnim doświadczeniem w obsłudze spływów dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz z przystępną ceną to [www.zimnywlodek.tp1.pl](http://www.zimnywlodek.tp1.pl) (dostępne także spływy na

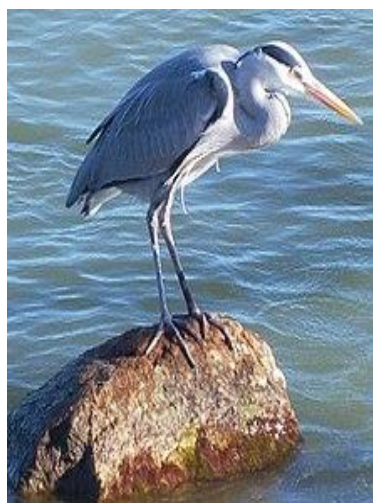
innych rzekach i jeziorach środkowego pomorza oraz wypożyczenie i transport sprzętu).

## Płyn i podziwiaj!

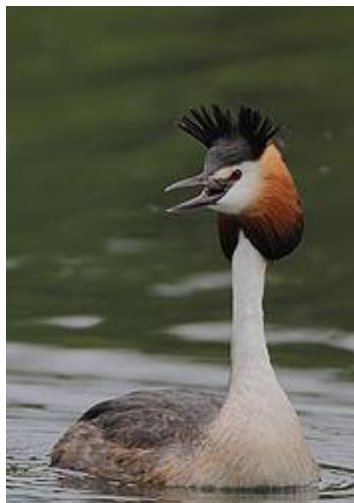
Jeziro Lubiawskie otaczają ze wszystkich stron szuwały i inne rośliny przybrzeżne, jest to obszar bagienny. Do brzegu jeziora przylegają podmokłe łąki, niewielkie zarośla i zagajniki złożone z różnych gatunków drzew. Od strony wsi Kretomino mokradłowy brzeg porośnięty jest gęstym różnogatunkowym lasem. Całość otaczającej przyrody tworzy niezwykle krajobraz, który można podziwiać z zapartych tchem. Dopełnieniem tego malowniczego miejsca są niezwykle zwierzęta, które spotkać możemy na terenie rezerwatu.



Przed wszystkim nad Jeziorem Lubiawskim mieszkają liczne ptaki, takie jak: łabędź niemy, perkoz zwyczajny, gągol, świstun, bąk zwyczajny, czapla siwa, cyraneczka, perkoz dwuczuby i inne. Większość z tych stworzeń podlega ochronie gatunkowej ścisłej, zaś niektóre objęte są ochroną częściową. Ich pożywienie jest bardzo urozmaicone, są to głównie ryby, poza tym drobne ssaki, małe ptaki, żaby, ślimaki, skorupiaki i węże. Żywią się także pokarmem roślinnym. Przedstawicielami płazów i gadów na tych terenach są: ropucha szara, żaby np. żaba trawna, żaba moczarowa, a także jaszczurka zwinka czy padalec zwyczajny.



Czapla siwa



Perkoz dwuczuby



Łabędź niemy



Ropucha szara



Jaszczurka zwinka

## Turystyka a zrównoważony rozwój

Korzystanie z terenów chronionych na potrzeby turystyki ma swoje pozytywne i negatywne strony. Obszary szczególnie interesujące przyrodniczo chętnie są odwiedzane i dzięki temu możliwe jest tworzenie parków czy rezerwatów. Niestety, istnieją również zagrożenia wynikające z masowej obecności człowieka, takie jak: zmiany w krajobrazie przystosowanym do potrzeb ludzi, produkcja odpadów, degradacja powierzchni, zniszczenie obszarów leśnych, zanieczyszczenia i wyczerpywanie zasobów wodnych. Zakłócanie spokoju zwierząt oraz negatywny wpływ na funkcjonowanie siedlisk wodnych może doprowadzić do niszczenia różnorodności biologicznej. Tutaj więc każda osoba odwiedzająca tereny chronione powinna postępować zgodnie z regulaminem danego obszaru i w poczuciu odpowiedzialności unikać sytuacji związanych z niszczeniem przyrody. Niepożądane byłoby jednak zaniechanie lub ograniczanie udziału turystyki w upowszechnianiu zachowania proekologicznego lub wykorzystywania jej walorów wychowawczych i poznawczych w edukacji ekologicznej.

Czas spędzony na podziwianiu piękna Rezerwatu „Jezioro Lubiawskie” nie będzie czasem straconym. Spływ kajakowy zapewni niesamowite wrażenia, a przy odrobinie szczęścia będzie można zobaczyć zwierzęta objęte ochroną w ich naturalnym środowisku. Takich terenów na mapach Europy jest coraz mniej. Dbajmy o nie i chrońmy to bogactwo, jakim obdarzyła nas natura. Skorzystamy na tym my, a także przyszłe pokolenia.



### Bibliografia:

1. Chmielecki G.; Rezerwat przyrody "Jezioro Lubiawskie im. profesora Wojciecha Górskiego" [online] [https://www.ipomorze.pl/rezerwat\\_przyrody\\_jezioro\\_lubiawskie\\_im\\_profesora\\_wojciecha\\_gorskiego,1205702594.html](https://www.ipomorze.pl/rezerwat_przyrody_jezioro_lubiawskie_im_profesora_wojciecha_gorskiego,1205702594.html) [dostęp: 16.05.2018]
2. Górka B., Rezerwat Przyrody [online] <http://www.manowo.szczecinek.lasy.gov.pl/rezerwaty-przyrody#.WwSOakiFPIU> [dostęp 16.05.2018]
3. Kamieniecka J., Wójcik B.; Zagrożenia dla przyrody... [online] [http://natura2000.org.pl/e-szkolenia/e5-zagrozenia-dla-przyrody-obszarow-natura-20002/zagrozenia\\_wynikajace\\_z\\_turystyki\\_dla\\_srodowiska\\_przyrodniczego/](http://natura2000.org.pl/e-szkolenia/e5-zagrozenia-dla-przyrody-obszarow-natura-20002/zagrozenia_wynikajace_z_turystyki_dla_srodowiska_przyrodniczego/) [dostęp: 15.05.2018]
4. Instytut Biologii i Ochrony Środowiska Akademii Pomorskiej w Słupsku [online] <https://biologia.apsl.edu.pl/historia.php> [dostęp: 16.05.2018]
5. Rezerwat Przyrody Jezioro Lubiawskie [w:] Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Słupsku; Koszalin-Słupsk (1979)
6. Zimnowłocki W., Rzeka Dzieręcinka, [online] <http://kajakinadmorzem.pl/trasy-splywow/dzierzecinka.html> [dostęp: 16.05.2018]